«Бекітемін»
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
«Ұлттық тестілеу орталығы»
РМҚК директоры
_____ Р. Т. Емелбаев
“23” _____08_____2022 ж.

Білім алушылардың білім
жетістіктерінің мониторингіне арналған «Оқу сауаттылығы» бағыты бойынша
тест спецификациясы
(9-сынып)

1. Тест мақсаты: білім алушылардың білім сапасын негізгі орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт талаптарына сәйкес бағалау.

2. Тест міндеті: оқушылардың білім берудің келесі деңгей материалдарын игеру дайындығы мен функционалдық сауаттылықтарының қалыптасу деңгейлерін бағалау.

3. Тест мазмұны:

№	Мәтін тақырыбы	Оқу мақсаттары
		Қазақ тілі
1.	Мәдениет: тіл және қарым-қатынас Тарихи тұлғалар Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер Мәңгілік Ел – мұратым Жаһандану мәселелері Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан Адам құқығы мен бостандығы Отбасы және демографиялық өзгеріс Биотехнология және гендік инженерия келешегі Бұқаралық ақпарат құралдары	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктері не сай қолдану; 5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшелікте рін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистика лық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу; 8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тани білу; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін, құрылымын салыстыру; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату 8.2.6.1оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшелік терін ажырату; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегия ларын тиімді қолдана білу;

		9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктерді дұрыс қолдана білу.
		Орыс тілі
2.	Климат и природа Семья Ценности: дружба и любовь Кем я хочу стать? Жизнь и творчество Культура одежды Мир фантазии Мы выбираем спорт Каникулы и отдых В человеке все должно быть прекрасно Живой мир вокруг нас Чудеса света Древние и современные цивилизации Язык и общение Планеты и спутники Человек и мир техники Путешествия и достопримечательности Жара и холод: страна и образ жизни Культура: характер и личность Здоровый образ жизни: спорт и здоровое питание Национальные традиции и праздники Хобби и свободное время Музыка в нашей жизни День Победы: никто не забыт, ничто не забыто Культура: молодежь в современном мире Семья и подросток Спорт и отдых Мир труда Через тернии к звездам Мир живой природы Вода – источник жизни Культура питания Сила искусства Научные открытия и технологии Культура народов мира Природные ресурсы планеты Земля История и личность Реальность и фантазия Отцы и дети: диалог и конфликт	5.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания 5.3.2.1 определять стилистические особенности текстов разговорного стиля (письма, дневники),художественного стиля (стихотворение, сказка); определять принадлежность текста к типу повествованиена основе характерных признаков 5.5.1.3 использовать глаголы с зависимыми словами в нужных формах 9.3.1.1 понимать главную, второстепен нуюи скрытую (подтекст) информацию сплошных и несплошных текстов 8.3.1.1пониматьглавную,второстепенную и детальную информацию сплошных и несплошных текстов 5.3.3.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них 5.3.8.1 сравнивать содержание и тему текстов 6.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста 6.5.2.2 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения 7.3.1.1 понимать главную и второстепен ную информацию сплошных и несплошных текстов, связывая информацию с общеизвестными, повседневнымизнаниями 7.3.2.1 определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (репортаж о событии, заметка, отзыв),официально-делового стиля(доверенность, заявление, договор, официальное поздравление, деловое письмо); определять принадлежность текста к типу рассуждение на основе характерных признаков 8.3.8.1 сравнивать содержание, языковые особенности 8.5.2.1 использовать причастные обороты и заменять их синонимичными конструкциями 8.5.2.2 использовать деепричаст ные обороты и заменять их синонимичными конструкциями 9.3.2.1 определять стилистические особенности текстов публицистического стиля(проблемная статья),научного стиля (аннотация, тезисы, статья),официально-делового стиля (инструкция, правило, отчет, закон); определять

	поколений	принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков 9.3.8.1 сравнивать тексты, анализируя содержание, определяя авторскую позицию 9.5.1.1 использовать имена существительные, прилагательные, наречия (в т. ч. образованные от других частей речи) в соответствующих формах 9.5.1.3 использовать числительные в соответствующих формах
	English	
3.	Hobbies and Leisure Communication and technology Entertainment and Media Natural disasters Healthy habits The world of work Travel and transport Exercise and Sport Earth and our place in it Charities and Conflict Reading for pleasure Traditions and Language Music and Film Clothes and Fashion Science and Technology Food and drink Hobbies and Qualities Daily Life and Shopping	5.4.1.1 recognise basic opinions in short, simple texts on an increasing range of general and some curricular topics; 5.4.5.1 understand the main points of short simple texts on a growing range of general and some curricular topics by using contextual clues; 5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a growing range of written genres; 7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics; 8.4.2.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.1.1 understand the main points in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics; 9.4.2.1 understand specific information and detail in extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics; 9.4.4.1 read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the

		writer in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.4.3.1 understand the detail of an argument – both explicitly stated and implied – in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics; 9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres, including some which focus on unfamiliar topics; 9.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics; 9.4.8.1 use a wide range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding. 9.6.3.1 use a variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics;

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы

Тест қазақ, орыс, ағылшын тілдері бойынша үш мәтіннен тұрады. Әр мәтінге тест тапсырмаларын орындау бойынша нұсқаулық беріледі.

«Оқу сауаттылығы» бағыты бойынша бір нұсқада берілетін тест тапсырмаларының жалпы саны – 30: қазақ тілінде – 10 тест тапсырмасы, орыс тілінде – 10 тест тапсырмасы, ағылшын тілінде – 10 тест тапсырмасы. Әр мәтіндегі сөз саны 300-ге дейін.

"Оқу сауаттылығы" бағыты бойынша тест тапсырмаларының мазмұны ақпаратты түсіну, мәтіннің құрылымы мен негізгі ойын түсіну, мәтіннің стильдік ерекшелігін тану, түрлі дереккөздерден ақпарат ала білу, мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау, түсіну және жауап беру, анализ және интерпретацияға құрылған.

5. Тест нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 30%, орташа деңгейде В – 50%, жоғары деңгейде С– 20%.

Базалық деңгей: мәтіннен таныс ақпаратты таба алу. Мәтіннен мазмұны мен күнделікті тұрмыстағы кездесетін жағдайлар арасындағы байланысты табу. Мәтіннің басты тақырыбын, автордың мақсатын анықтау. Оқырманға көмек ретінде берілген ақпаратпен жұмыс жасай білу.

Орташа деңгей: мәтіндегі басты идеяны анықтау, өзара мазмұндық байланысты немесе мәтіннің құрылымын түсіну. Мәтіннің ерекшелігіне негізделген кереғарлықты анықтау, салыстыру. Жеке тәжірибеге сүйене отыра мәтіннің ішіндегі және мәтіннен тыс өзара байланыстарды салыстыру. Ақпараттың бірнеше бөліктерінің арасындағы арақатынасты анықтап талдау. Мәтіннің бірнеше бөлімдері арқылы басты идеяны анықтау. Біртұтас күйде берілмеген ақпараттың бірліктерін тауып байланыстыра алу. Мәтіннің тұтас мағынасына сәйкес тілдік өзгешеліктерді түсіну. Мазмұны мен форматы бейтаныс, көлемді әрі күрделі мәтіндерді түсіну.

Жоғары деңгей: мәтіннен қажетті ақпаратты толық ала білу. Қарама-қайшы берілген ақпарат негізінде жеке шешім қабылдау дағдыларын көрсету. Қарама-қайшы

ақпаратты, оқырманның болжамдарына сәйкес келмейтін мәтінді түсіну. Мәтіндегі ойдың астарын түсіну және оқырмандық интуицияны пайдалану. Академиялық білімге сүйеніп, бейтаныс мәтінге түсінік беру және түйіндеу.

6. Тест тапсырмасының формасы: бір дұрыс жауапты жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: тест тапсырмасының орындалу уақытының орташа ұзақтығы – 1,5-2 минутты, жалпы тестті орындау уақыты – 60 минутты құрайды. Жалпы тестті орындау уақыты мәтінді оқуға жұмсалатын уақытты ескере есептелген.

8. Жеке тест тапсырмалары мен жалпы жұмысты бағалау: дұрыс орындалған әр тапсырма үшін оқушы 1 балл, тест нұсқасын толығымен дұрыс орындаса, 30 балл жинайды.

9. «Оқу сауаттылығы» бағыты бойынша материалдар дереккөздері: білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес публицистикалық (очерктер, БАҚ материалдары, репортаждар, эссе), ғылыми (энциклопедия мәтіндері, ғылыми-танымдық сайт материалдары, ғылыми баяндамалар, рефераттар), көркем әдеби (әдеби шығармалардан үзінділер) стилдердегі мәтіндер.